

INSTITUT PRO DEMOKRACII A EKONOMICKOU ANALÝZU

projekt Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i.

INSTITUT FOR DEMOCRACY AND ECONOMIC ANALYSIS

A Project of the Economic Institute of the Czech Academy of Sciences

Podpora rodin s dětmi prostřednictvím daňově dávkového systému

Březen 2016

JIŘÍ ŠATAVA

Jiří Šatava

Absolvoval magisterské studium na Vysoké škole ekonomické v Praze a na CERGE-EI. V současnosti dokončuje doktorské studium ekonomie na akademickém pracovišti CERGE-EI. Specializuje se na důchodový systém, daňovou politiku a genderové otázky. Je autorem několika studií IDEA.

He completed a master's degree at the University of Economics in Prague and at CERGE-EI. Currently he is completing doctoral studies in economics at the academic workplace CERGE-EI. In his research he focuses on the pension, tax policy, and gender issues. He is an author of several IDEA studies.

Upozornění: Tato studie reprezentuje pouze názory autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK v Praze (CERGE).

Warning: This study represents only the views of the authors and not the official position of the Charles University in Prague, Center for Economic Research and Graduate Education as well as the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences, v. v. i.

Podpora rodin s dětmi prostřednictvím daňově dávkového systému

Studie 5 / 2016

© Jiří Šatava

Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i., 2016

Podpora rodin s dětmi prostřednictvím daňově dávkového systému

JIRÍ ŠATAVA

Shrnutí

- Stát může finančně podpořit domácnosti s nezaopatřenými dětmi, respektive s nejmladším dítětem od 1 do 3 let, snížením jejich daňové zátěže nebo zvýšením sociálních dávek, které tyto domácnosti pobírají. Oba způsoby podpory zvyšují jejich čistou mzdu. Tato studie poskytuje evidenci o výši finanční podpory domácností s dětmi a opatřeních, které ji limitují.
- Nižší daňové zatížení domácností s dětmi je dáno nižší daní z příjmu, nikoli odvody pojistného. Daňová podpora domácností s dětmi je srovnatelná s daňovou podporou nízkopříjmových bezdětných domácností. K podpoře domácností s dětmi přispívají zejména zvýhodnění přímo cílená na přítomnost dětí v domácnosti a sleva na nepracující manželku, která přítomností dětí v domácnosti podmíněna není. V případě, kdy by daňový systém tato zvýhodnění neobsahoval, domácnosti s dětmi by byly zatíženy vyšší efektivní daňovou sazbou než bezdětné domácnosti s porovnatelným příjmem.
- Paradoxně pouze třetina domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let plně využije veškerá zvýhodnění, která jim daňový systém nabízí. U domácností s nezaopatřenými dětmi bez ohledu na jejich věk zvýhodnění plně využije přibližně jedna polovina domácností. To je výrazně méně než u bezdětných domácností, kde veškerá zvýhodnění plně využijí přibližně dvě třetiny domácností.
- Případné zvýšení některého z daňových zvýhodnění pro domácnosti s dětmi tak nemusí nutně vést ke zvýšení jejich čistých příjmů, protože velká část těchto domácností není schopna veškerá zvýhodnění využít a snížit tak své daňové odvody.

- Výši podpory domácností s dětmi lze porovnávat s podporou nízkopříjmových bezdětných domácností. Poměr čistých daní (daňové zatížení snižené o pobírané sociální dávky) k superhrubé mzdě je u domácností s dětmi přibližně poloviční než u bezdětných domácností. U domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let je tento poměr přibližně devítinový.

Supporting Families with Children Through the Tax and Welfare System

JIŘÍ ŠATAVA

Summary

- The state may provide financial assistance to families with dependent children either by reducing their tax burden or by increasing their welfare benefits. Both means of support increase their net wage, thus providing financial support. This paper provides an overview of financial support amounts provided to families with dependent children or families with the youngest child aged 1 to 3, and of measures limiting such support.
- The lower tax burden of families with children ensues from lower income tax, not from the social and health care security systems. Within this system, tax support provided to families with children is comparable to that provided to low-income families without children. Additional support provided to families with children includes tax benefits tied directly to children in the family, and tax credit for a dependent spouse. Should the tax system not provide such benefits, families with children, or rather families with a youngest child aged 1 to 3 would have a higher effective tax rate than childless families with comparable income.
- Unfortunately, only a third of families with a youngest child aged 1 to 3 are able to take full advantage of all tax benefits available to them. Tax benefits available to families with dependent children regardless of the children's age are fully utilized by about one half of such families. This is a considerably lower rate than that of childless families, where available tax benefits are fully utilized by approximately two thirds of such families.
- Consequently, simply increasing some of the benefits utilized by families with children may not lead to an increase in their net income; a large number of such families have a difficulty in utilizing all such benefits in order to reduce their tax burden and increase their net income.

- The total support provided to families with children through a reduced tax burden and increased welfare benefits is comparable to that of low-income childless families. In case of families with children, the ratio of their net tax (i.e. tax burden reduced by the welfare benefits provided) to their “super-gross wage” (gross wage including payroll deductions) is approximately half that of childless families. For families with a youngest child aged 1 to 3, the ratio is approximately ninth that of childless families.

1. Úvod

V České republice jsou domácnosti s dětmi přímo i nepřímo finančně podporovány prostřednictvím daňového systému, systémů sociálního a zdravotního pojištění i sociálních dávek. Nejen v nedávné době vznikla řada návrhů na zvýšení podpory domácností s dětmi. V daňové oblasti byla zvýšena podpora domácností s dětmi skrze navýšení výživného za druhé a další neopatřené dítě a zavedení školkovného¹. V oblasti sociálního pojištění je v současnosti připravována diferenciací sazeb pojistného podle počtu nezaopatřených dětí. V oblasti sociálních dávek jsou v rámci Komise pro rodinnou politiku diskutovány možné změny také v oblasti sociálních dávek pro domácnosti s nezaopatřenými dětmi.

Pro efektivní změny v podpoře domácností s dětmi je potřebné znát skutečnou velikost podpory domácností s dětmi, jaké nástroje se na ní významně podílejí a jaké nástroje ji naopak limitují. V této studii proto 1) kvantifikujeme podporu domácností s nezaopatřenými dětmi a s nejmladším dítětem od 1 do 3 let celým daňově dávkovým systémem i jeho částmi, 2) identifikujeme nástroje v rámci daňových, dávkových a důchodových politik, které domácnosti s nezaopatřenými dětmi a s nejmladším dítětem od 1 do 3 let v praxi využívají ke snížení svého daňového zatížení a 3) identifikujeme nástroje těchto politik, které podporu domácností s nezaopatřenými dětmi a s nejmladším dítětem od 1 do 3 let naopak limitují. Ve studii se zaměřujeme jak na podporu domácností s nezaopatřenými dětmi obecně, tak na podporu domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let. Na druhou skupinu domácností se zaměřujeme proto, že ženy v těchto domácnostech jsou v drtivé většině případů ekonomicky neaktivní², což ovlivňuje výši daňové zátěže celé domácnosti. Kromě toho domácnosti v této skupině pobírají specifické sociální dávky.

Pro výpočty výše podpory domácností s dětmi využíváme mikrosimulační model Taxben. Ten na základě Výběrového šetření příjmů a životních podmínek Českého statistického úřadu kvantifikuje pro každého jednotlivce i jeho domácnost výši odváděné daně z příjmu fyzických osob a pojistných na sociální a zdravotní pojištění i velikost obdržovaných dávek sociální podpory. Na jejich základě pak vyčíslujeme daňovou zátěž, výši pojistného i výši sociálních dávek u bezdětných domácností, domácností s nezaopatřenými dětmi a domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let.

Do skupiny bezdětných domácností zahrnujeme ty domácnosti, ve kterých je alespoň jedna žena ve věku 18 až 40 let a žádné nezaopatřené dítě. Ve skupinách domácností s nezaopatřeným dítětem, respektive s nejmladším dítětem od 1 do 3 let, pak jsou domácnosti, ve kterých je alespoň jedna žena ve věku 18 až 40 let a alespoň jedno nezaopatřené dítě, respektive nejmladší dítě ve věku 1 až 3 roky.

¹ Pojmem školkovné myslíme daňovou slevu za umístění dítěte, která má za cíl pokrýt finanční náklady spojené s umístěním dítěte do veřejných předškolních zařízení.

² Méně než 20 % matek s nejmladším dítětem od 1 do 3 let je zaměstnáno na plný úvazek nebo samostatně výdělečně činných.

2. Nastavení podpory domácností s dětmi prostřednictvím daňového systému

V rámci celkového zdanění práce stát podporuje domácnosti s nezaopatřenými dětmi pomocí snížení daně z příjmu a odvodů na sociální a zdravotní pojištění. Podpora v rámci daně z příjmu fyzických osob je pak dána možností snížit daňové zatížení pomocí odečitatelných položek, daňových zvýhodnění a slev na dani.

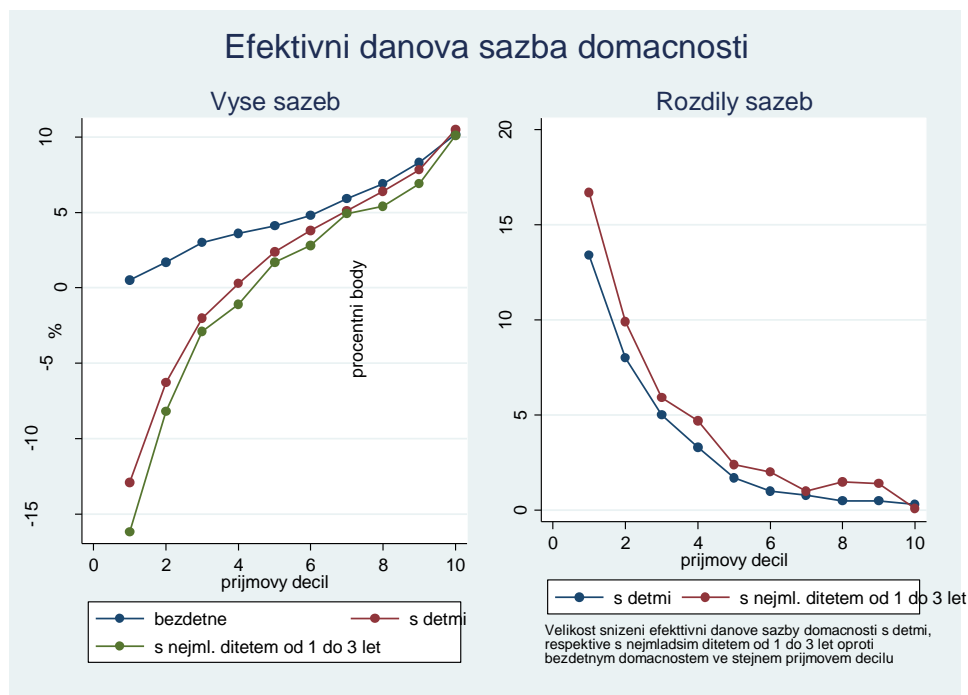
Průměrné daňové zatížení domácností s nezaopatřenými dětmi je výrazně nižší než u bezdětných domácností. Průměrná efektivní daňová sazba bezdětných domácností je 6,3 %, u domácností s nezaopatřenými dětmi pouze 1 %. Průměrná podpora domácností s nezaopatřenými dětmi tedy odpovídá více jak 5 % jejich superhrubých příjmů, které ušetří, protože státu odvedou na dani z příjmu o více než 5 procentních bodů z jejich superhrubých příjmů méně.

Ještě výraznější je průměrná podpora domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let. Rozdíl ve zdanění mezi bezdětnými domácnostmi a domácnostmi s nejmladším dítětem od 1 do 3 let je 8,2 procentních bodů, protože efektivní daňová sazba domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let je -1,9 %. Domácnosti s nejmladším dítětem od 1 do 3 let tedy díky čerpání daňových slev, zvýhodnění, odečitatelných položek a bonusů v průměru platí zápornou daň, která jim je vyplácena ve formě daňového bonusu. Jeho výše v průměru odpovídá 1,9 % superhrubé mzdy těchto domácností.

Pro ilustraci, více jak pětiprocentní rozdíl v průměrných daňových sazbách mezi domácnostmi s nezaopatřenými dětmi a bez nich je srovnatelný s rozdílem v daňové sazbě mezi bezdětnou domácností s průměrnými přepočítanými příjmy na jednotlivce a bezdětnou domácností s nejnižšími přepočítanými příjmy na jednotlivce (v prvním příjmovém decilu). Rozdíl v průměrných daňových sazbách mezi domácnostmi s nejmladším dítětem od 1 do 3 let a domácnostmi bez dětí odpovídá 80 % rozdílu v daňové sazbě mezi bezdětnou domácností s nejnižšími a nejvyššími přepočítanými příjmy na jednotlivce (v prvním a desátém příjmovém decilu).

Průměrné efektivní daňové sazby jednotlivých typů domácností a jejich rozdíly však nejsou konstantní pro různé úrovně příjmu domácnosti, jak ukazuje graf 1. Levý panel grafu 1 ukazuje průměrnou výši efektivních daňových sazeb 3 typů domácností v 10 příjmových decilech, pravý panel pak rozdíl v efektivní daňové sazbě u bezdětných domácností a domácností s dětmi, respektive s nejmladším dítětem od 1 do 3 let. Efektivní daňové sazby domácností rostou s příjmy domácností, nejrychleji u domácností s dětmi obecně a s nejmladším dítětem od 1 do 3 let, u nichž jsou efektivní daňové sazby domácností v prvních třech, respektive čtyřech příjmových decilech záporné. Rozdíl sazeb mezi bezdětnými domácnostmi a oběma typy domácností s dětmi, a tedy i výše podpory obou typů domácností s dětmi, je tak nejvyšší u nízkopříjmových domácností. S rostoucím příjmem výše podpory klesá a u vysokopříjmových domácností je nejnižší.

Graf 1: Efektivní daňové sazby domácností podle příjmového decilu a přítomnosti dětí a jejich rozdíly

Zdroj: vlastní výpočty a Taxben

Rozdíly v daňovém zatížení těchto 3 druhů domácností jsou způsobeny především třemi formami zvýhodnění domácností s nezaopatřenými dětmi: zvýhodněním za nezaopatřené dítě, školkovným a slevou na nepracující manželku. U ostatních forem daňových zvýhodnění se podíly domácností s nárokem na tato zvýhodnění mezi různými typy domácností³ výrazně neodlišují, a proto neovlivňují rozdíly v daňovém zatížení.

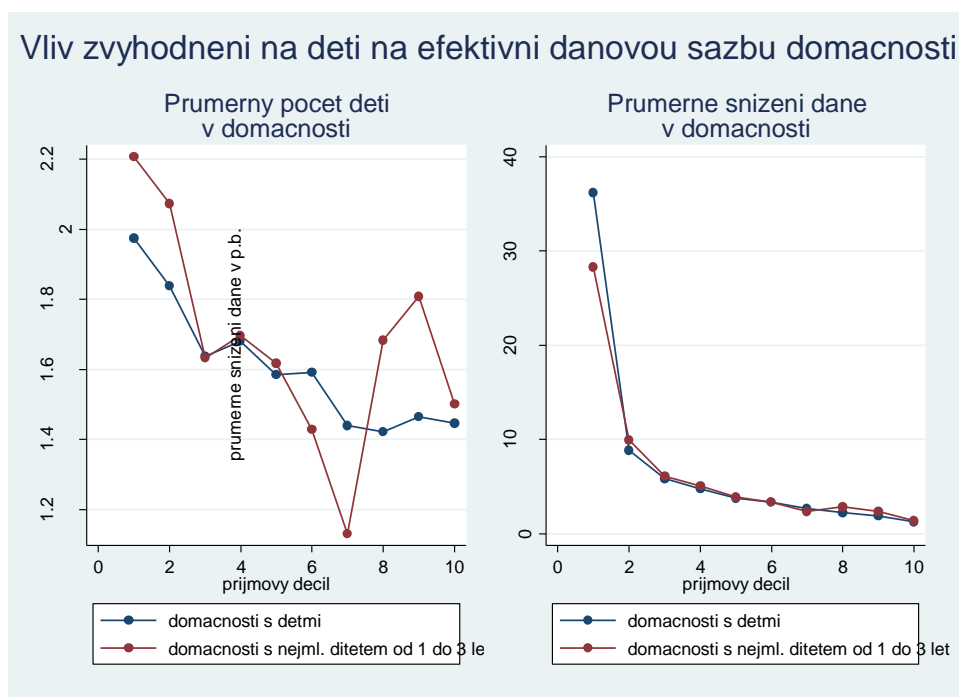
Hlavní plošný nástroj podpory všech domácností s nezaopatřenými dětmi je u daně z příjmu zvýhodnění na vyživované dítě, u kterého výše slevy závisí na počtu nezaopatřených dětí. Podle výběrového šetření SILC v domácnostech s nezaopatřenými dětmi žije v průměru 1,63 dítěte, u kterých je možné ve výběrovém šetření jednoznačně přiřadit příjemce zvýhodnění na dítě. U domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let je průměrný počet takových dětí vyšší (1,75). Pro průměrnou domácnost s nejmladším dítětem od 1 do 3 let znamená zvýhodnění na nezaopatřené dítě snížení daňové sazby o 7,7 procentního bodu. Pro domácnosti s nezaopatřenými dětmi obecně činí toto zvýhodnění snížení daňové sazby o 6,6 procentního bodu.⁴

³ V rámci modelem Taxben simulovaných odečitatelných položek jsou vyšší rozdíly pouze u odečtu úroků z hypoték, což souvisí s odlišným stavem bytové situace mezi těmito domácnostmi.

⁴ Domácnosti však nemusí být schopné zvýhodnění plně využít.

Jak je patrné z levého panelu grafu 2, průměrný počet dětí v obou typech domácností klesá s vyšší příjmu domácnosti. Výjimkou jsou vysokopříjmové domácnosti s nejmladšími dětmi. S rostoucím příjmem klesá i potenciál zvýhodnění na nezaopatřené dítě snížit efektivní daňovou sazbu domácnosti, jak ukazuje pravý panel grafu 2.

Graf 2: Průměrný počet dětí v domácnosti, u kterých lze jednoznačně určit příjemce zvýhodnění, a průměrné snížení efektivní daňové sazby díky zvýhodnění na nezaopatřené dítě

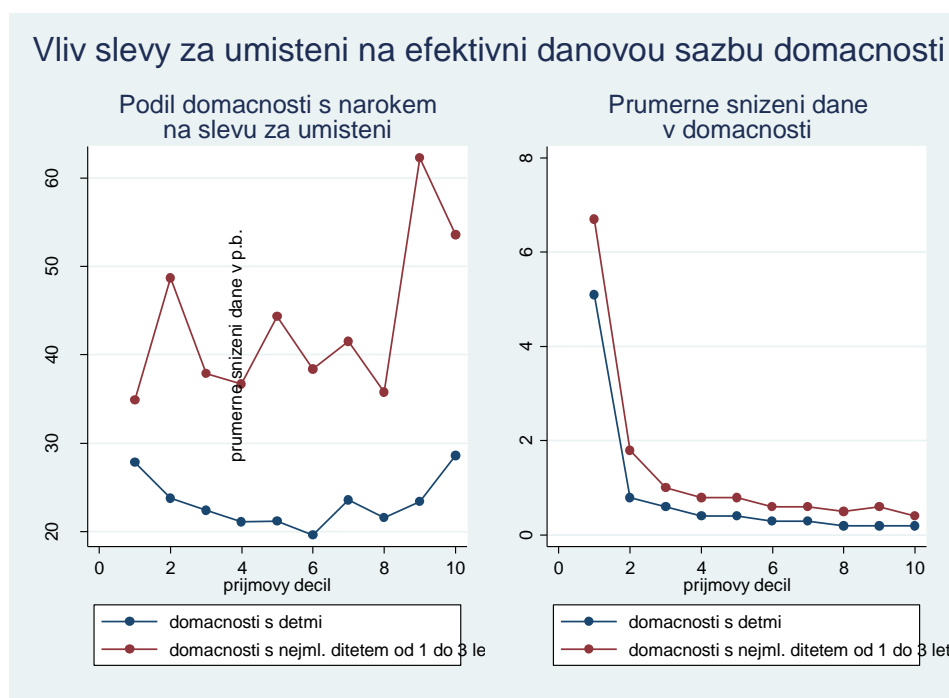

Zdroj: vlastní výpočty a Taxben

Druhou formou podpory vybraných domácností s dětmi je školkovná, tedy sleva za umístění dítěte v mateřské škole nebo jiném veřejném zařízení předškolní péče. Výše slevy je dána náklady umístění dítěte do školky, činí však maximálně 9 200 korun ročně. V 41,6 % domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let navštěvuje alespoň jedno dítě zařízení předškolní péče více než 10 hodin měsíčně, a proto tyto domácnosti s velkou pravděpodobností využijí maximální výše školkovného. Průměrně se u těchto domácností sníží efektivní daňová sazba díky školkovnému o 1,5 procentního bodu. U domácností s nezaopatřeným dítětem obecně je podíl domácností s dětmi, navštěvujícími předškolní zařízení více než 10 hodin měsíčně nižší 23,1 %) a průměrná efektivní sazba se u nich v průměru sníží o 0,8 procentního bodu.

Jak ukazuje levý panel grafu 3, podíl domácností s nejmladším dítětem ve věku od 1 do 3 let, které mohou využívat tuto slevu, je relativně nezávislý na příjmu domácnosti, s výjimkou vysokopříjmových domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let. Z pravého panelu je patrné, že školkovná je nejméně výhodná pro nízkopříjmové domácnosti, zejména domácnosti v prvním příjmovém decilu.

Graf 3: Podíl domácností s nárokem na školkovné podle příjmového decilu a průměrné snížení efektivní daňové sazby díky školkovnému

Zdroj: vlastní výpočty a Taxben

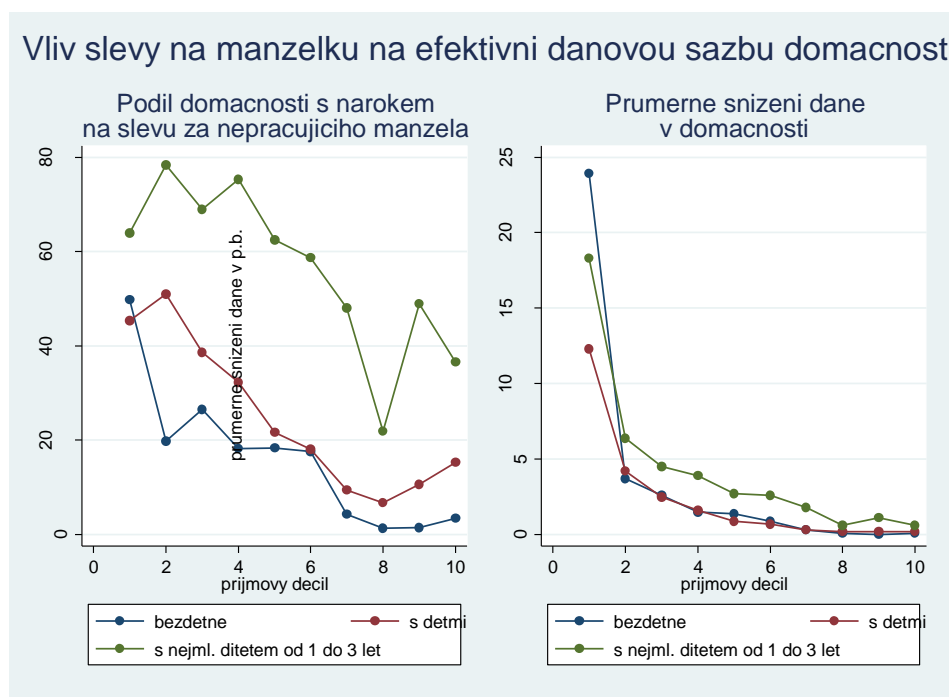
Vedle těchto dvou daňových zvýhodnění, cílených přímo na domácnosti s nezaopatřenými dětmi, funguje v praxi zejména jako podpora domácností s nezaopatřenými dětmi,⁵ a zvláště pak těch s nejmladším dítětem do 3 let, sleva na nepracujícího manžela. I když nárok na tuto slevu není podmíněn výchovou dítěte nebo pohlavím daňového poplatníka, v praxi tuto slevu využívají zejména muži, jejichž manželky jsou na mateřské nebo rodičovské dovolené, případně muži, jejichž manželky jsou v domácnosti se staršími nezaopatřenými dětmi. Mezi domácnostmi s nejmladším dítětem od 1 do 3 let tuto slevu využívá 63,1 % domácností, tedy šestkrát více než u bezdětných domácností, u kterých tuto slevu využívá 10,5 %

⁵ Tuto slevu lze samozřejmě uplatnit u jakékoli domácnosti, ve které je jeden z manželů plátcem daně a druhý manžel nedosahuje dostatečně vysokých příjmů. V praxi tato kombinace kromě zmíněných domácností s dětmi nastane ve větší míře u domácností manželů okolo důchodového věku, kde už jeden z manželů odešel do důchodu a není ekonomicky aktivní, zatímco druhý stále pracuje.

domácností. Průměrná výše snížení efektivní daňové sazby díky této slevě je u domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let 5,1 procentního bodu, tedy třikrát více než u bezdětných domácností, kde je průměrné snížení rovné 1,7 procentního bodu. Mezi domácnostmi s jakýmkoli nezaopatřeným dítětem tuto slevu využívá 27 % domácností a průměrné snížení efektivní daňové sazby je 2,3 procentního bodu. Domácnosti s nezaopatřenými dětmi tedy téměř třikrát častěji využívají slevu na nepracující manželku než domácnosti bezdětné. Z grafu 4 je patrné, že podíl domácností využívajících slevu na nepracujícího manžela klesá u všech typů domácností s vyšší příjmu, stejně jako vliv slevy na vyšší efektivní daňové sazby.

Tato sleva tak funguje jako významná podpora domácností s dětmi, zejména domácností s nejmladším dítětem do 3 let, protože ji tyto domácnosti využívají výrazně častěji než domácnosti bez nezaopatřených dětí a díky své výši má tato sleva potenciál výrazně snížit efektivní daňovou sazbu domácnosti.

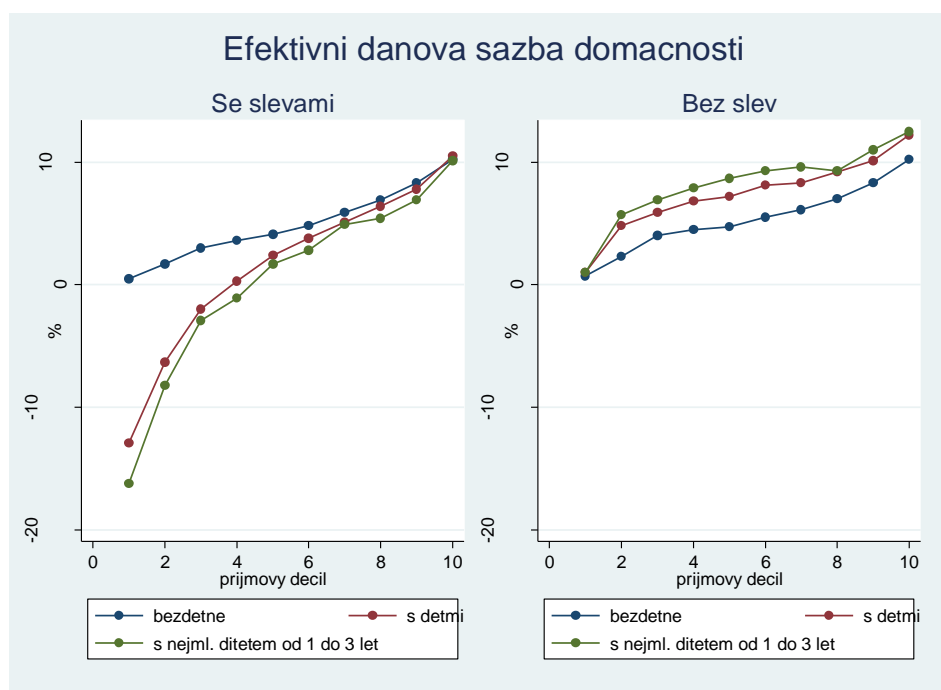
Graf 4: Podíl domácností s nárokem na slevu na nepracujícího manžela a průměrné snížení efektivní daňové sazby díky slevě za nepracující manželku

Zdroj: vlastní výpočty a Taxben

Domácnosti s nezaopatřenými dětmi, respektive s nejmladším dítětem od 1 do 3 let jsou díky využívání těchto třech forem daňových zvýhodnění zatíženy nižší efektivní daňovou sazbou. V případě, že by tyto tři slevy nebyly součástí daňového systému, by daňová zátěž u domácností s nezaopatřenými dětmi, respektive s nejmladším dítětem od 1 do 3 let, byla vyšší než u bezdětných domácností u všech příjmových decilů, jak ukazuje i graf 5 níže.

Graf 5: Porovnání efektivních daňových sazeb domácností se slevami a bez slev podle příjmového decilu a přítomnosti dětí

Zdroj: vlastní výpočty a Taxben

Omezením pro uplatnění těchto nebo ostatních slev, odečitatelných položek a zvýhodnění, na které má poplatník nárok, je však požadavek nezáporného daňového základu a nezáporné daně.⁶ Jednotlivci s nedostatečně vysokými příjmy tak nejsou schopni využít veškerá zvýhodnění, která jim daňový systém nabízí. Taková situace může nastat buď v případě, kdy je daňový základ před započtením odečitatelných položek nižší než výše odečitatelných položek, nebo je výše daně před uplatněním slev nižší, než výše daňových slev a zvýhodnění. Například, poplatník s nárokem na slevu

⁶ Jedinou výjimkou z podmínky nezáporné daně z příjmu je zvýhodnění na nezaopatřené dítě, u kterého výše uplatněného zvýhodnění může převýšit velikost daně před slevou a přebytek je pak vyplacen ve formě bonusu. Podmínkou pro získání bonusu je hrubý příjem alespoň 48 000 korun ročně. Maximální výše bonusu je 60 300 korun ročně.

na nepracujícího manžela tuto slevu nemusí být schopen využít, pokud kvůli jeho nízkým příjmům je výše jeho daňové povinnosti menší než velikost této slevy.

Mezi bezdětnými domácnostmi jich 67,6 % plně využije veškeré formy zvýhodnění, na které mají nárok. Většina bezdětných domácností nevyčerpá plně veškerá zvýhodnění, jelikož některý z jejich pracujících členů⁷ dosahuje tak nízkých příjmů, že nevyčerpá svou slevu na poplatníka. Pokud by k tomuto nedocházelo, pak by téměř 93 % bezdětných domácností vyčerpalo veškerá nabízená zvýhodnění.⁸

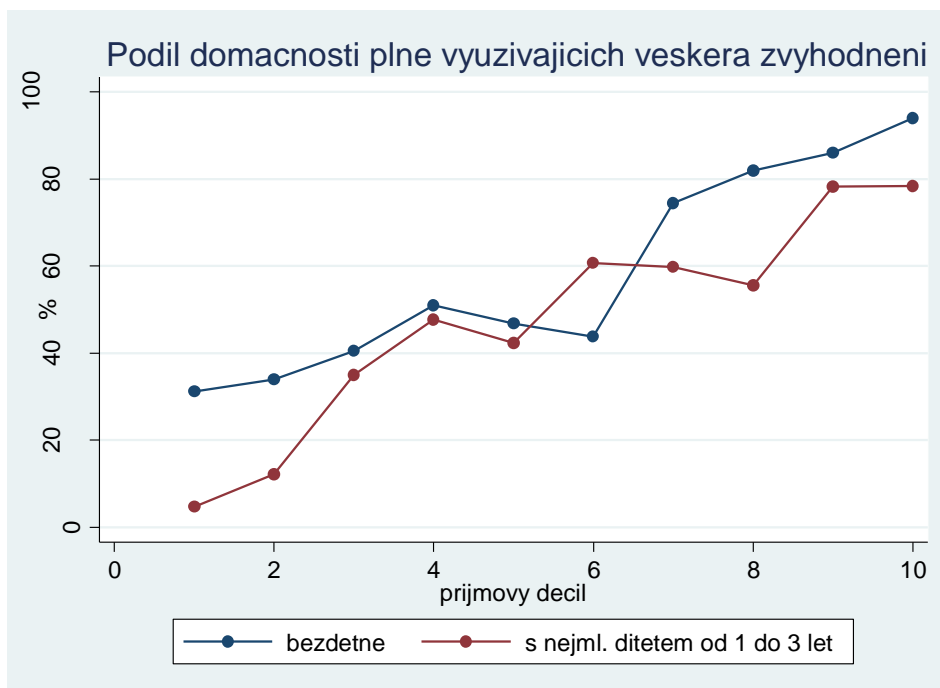
Podíl domácností s nezaopatřenými dětmi, respektive s nejmladším dítětem od 1 do 3 let, které plně vyčerpají veškerá zvýhodnění, je podstatně nižší. Domácnosti s nezaopatřenými dětmi vyčerpají veškerá zvýhodnění, na která mají nárok v 56,7 % případech, domácnosti s nejmladším dítětem od 1 do 3 let pouze v 37,5 % případů. I u těchto typů domácností vzniká výrazná část nevyužitých zvýhodnění z důvodu nedočerpání slevy na poplatníka u pracujících členů domácnosti s nedostatečně vysokými příjmy. Výrazný rozdíl v úspěšnosti čerpání zvýhodnění mezi bezdětnými domácnostmi a domácnostmi s dětmi je ale způsoben neschopností čerpat daňové slevy, zaměřené na podporu domácností s dětmi, čili zvýhodnění na nezaopatřené dítě, školkovné a slevu na nepracující manželku. Kdyby daňový systém nezahrnoval tyto tři druhy slev, byl by podíl domácností, které plně vyčerpají veškerá zvýhodnění, srovnatelný u bezdětných domácností, domácností s nezaopatřenými dětmi a s nejmladším dítětem ve věku od 1 do 3 let.

Podíl domácností, které plně využijí veškerá zvýhodnění, roste u všech typů domácností spolu s příjmem domácnosti, jak ukazuje graf 6. Mezi domácnostmi s nejmladším dítětem od 1 do 3 let je nejnižší podíl těch, které plně využívají veškerá zvýhodnění napříč příjmovými decily. Až v 6. nebo vyšším příjmovém decilu využije více než polovina domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let veškerá zvýhodnění, na která mají nárok.

⁷ Pracujícími členy domácnosti rozumíme jednotlivce mezi 18. rokem věku a důchodovým věkem, kteří nejsou studenti, starobní nebo invalidní důchodci.

⁸ Z jiného úhlu pohledu, pokud by sleva na poplatníka neexistovala, plně by veškeré slevy využilo 93 % bezdětných domácností.

Graf 6: Podíl domácností, které plně využijí veškeré slevy a odečty, podle přítomnosti dítěte v domácnosti a příjmu

Zdroj: vlastní výpočty a Taxben

Daňová podpora domácností s nezaopatřenými dětmi, respektive s nejmladším dítětem ve věku od 1 do 3 let je tedy výrazně ovlivněna dvěma aspekty. Zaprvé nastavením pravidel nároků na jednotlivá zvýhodnění, slevy a odečitatelné položky, zadruhé možností tyto nároky přetavit do skutečného snížení daně.

Na jednu stranu domácnosti s dětmi na rozdíl od bezdětných domácností využívají tři druhy zvýhodnění: zvýhodnění na nezaopatřené dítě, školkovné a v podstatně vyšší míře také slevu na nepracující manželku. Díky těmto zvýhodněním podléhají výrazně nižší efektivní daňové sazbě než bezdětné domácnosti. Na druhou stranu domácnosti s nezaopatřenými dětmi nejsou schopny plně využívat výhod, kterou jim daňový systém nabízí, kvůli podmínce nezáporného daňového základu a daně z příjmu.

Pouhé zvyšování některých ze zvýhodnění zaměřených na domácnosti s dětmi tak automaticky nevede ke zvýšení jejich čistých příjmů, protože velká část těchto domácností má problém veškerá zvýhodnění vyčerpat a přetavit ve snížení daně a tím i zvýšení čistého příjmu. Tento problém vzniká v nejvyšší míře u domácností, ve kterých vychovávají nejmladší dítě ve věku od 1 do 3 let. Z pohledu výše příjmu jsou tímto problémem nejvíce ohroženy domácnosti s nízkými příjmy.

3. Nastavení podpory domácností s dětmi v systémech sociálního a zdravotního pojištění

Systémy sociálního a zdravotního pojištění podporují rodiče s nejmladším dítětem od 1 do 3 let zejména skrze výši poskytovaných dávek. Úlevy na výši pojistného na sociální pojištění jsou u rodičů s nejmladším dítětem od 1 do 3 let minimální.⁹ Výraznější úlevy na straně placeného pojistného jsou u zdravotního pojištění, u kterého je rodičovi takového dítěte přiznán statut „státního pojištěnce“ a ten pak nemusí v případě ekonomické neaktivity odvádět pojistné na zdravotní pojištění.

Úlevy na výši odváděného pojistného za sociální a zdravotní pojištění pro rodiče nezaopatřených dětí nebo rodiče s nejmladším dítětem od 1 do 3 let výrazněji neovlivňují efektivní sazby pojistného. Průměrná domácnost bez nezaopatřených dětí odvádí na sociální a zdravotní pojištění 32,7 % superhrubých příjmů, domácnost s nezaopatřenými dětmi 32,1 % a domácnost s nejmladším dítětem od 1 do 3 let pak 31,3 % svých superhrubých příjmů.

Drtivá část rozdílů v průměrném zatížení jednotlivých typů domácností odvody na zdravotní a sociální pojištění není způsobena úlevami pro domácnosti s nezaopatřenými dětmi, ale odlišným zastoupením samostatně výdělečně činných osob, které jsou méně zatíženy odvody na zdravotní a sociální pojištění, v těchto typech domácností. U domácností, ve kterých není žádný jejich člen samostatně výdělečně činný, je průměrná efektivní sazba pojistných u bezdětných domácností, domácností s nezaopatřenými dětmi a domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let prakticky shodná, k signifikantním rozdílům dochází pouze u domácností v nejnižším nebo nejvyšším příjmovém decilu.¹⁰

4. Nastavení podpory domácností s dětmi v systému sociálních dávek

Systém podpory sociálními dávkami podporuje domácnosti s nezaopatřenými dětmi, respektive s nejmladším dítětem od 1 do 3 let třemi způsoby. Zaprvé pomocí dávek přímo cíleně směřovaných ke všem domácnostem s dětmi, u nichž je nárok nezávislý na jejich příjmu (peněžitá pomoc v mateřství, rodičovský příspěvek). Dále pomocí dávek, směřovaných k domácnostem s dětmi s nízkými příjmy (příspěvek na dítě) a naposled pomocí dalších dávek, podmíněných pouze výší příjmů nebo ekonomickým statutem (dávky v hmotné nouzi, příspěvek na bydlení, dávky v nezaměstnanosti).

⁹ Jako úlevě ve výši pojistného můžeme rozumět například hodnocení samostatné výdělečné činnosti u osob na rodičovské dovolené jako vedlejší samostatná činnost. U té je stanoven nižší minimální základ pojistného a tím i nižší „minimální pojistné“. Díky tomu samostatně výdělečně činné osoby na rodičovské dovolené s nízkými příjmy odvádějí nižší pojistné.

¹⁰ U nejnižšího decilu je rozdíl způsoben statutem státního pojištěnce u vybraných osob v domácnostech s dětmi, v nejvyšším příjmovém decilu pak existencí stropů sociálního pojistného.

Průměrná výše podpory domácností s nezaopatřenými dětmi prostřednictvím sociálních dávek odpovídá 16,2 % jejich superhrubých příjmů. To je více jak šestkrát více než u bezdětných domácností, u kterých sociální dávky tvoří 2,6 % jejich superhrubých příjmů. Polovinu sociálních dávek u domácností s nezaopatřenými dětmi tvoří dávky spojené s přítomností dětí v domácnosti (peněžitá pomoc v mateřství, rodičovský příspěvek, příspěvek na dítě a porodné). Druhou polovinu pak dávky podmíněné nízkými příjmy a špatnou ekonomickou situací (dávky hmotné nouze, příspěvek na bydlení), nebo ostatní dávky (například dávky podmíněné zdravotním stavem, nezaměstnaností apod.). Podíl dávek podmíněných nízkými příjmy a špatnou ekonomickou situací k superhrubým příjmům je tak u domácností s nezaopatřenými dětmi v průměru vyšší než u bezdětných domácností.

U domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let odpovídá výše sociálních dávek v průměru 25,3 % jejich superhrubých příjmů, a je tedy téměř desetkrát vyšší než u bezdětných domácností. Téměř 85 % z této podpory tvoří dávky spojené s přítomností dětí v domácnosti, zbytek pak dávky podmíněné nízkými příjmy a špatnou ekonomickou situací nebo ostatní dávky. I u domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let jsou dávky, podmíněné nízkými příjmy a špatnou ekonomickou situací v průměru vyšší vzhledem k superhrubým příjmům než u bezdětných domácností.

Průměrná výše sociálních dávek vzhledem k superhrubé mzdě i jejich struktura je u všech typů domácností výrazně ovlivněna příjmem. V prvním příjmovém decilu je poměr sociálních dávek vzhledem k superhrubým mzdám výrazně vyšší než u vyšších příjmových decilů a u domácností s dětmi převyšuje jejich superhrubé příjmy, jak ukazuje graf 7 níže. To je způsobeno výraznou přítomností dávek podmíněných nízkým příjmem nebo špatnou ekonomickou situací.¹¹

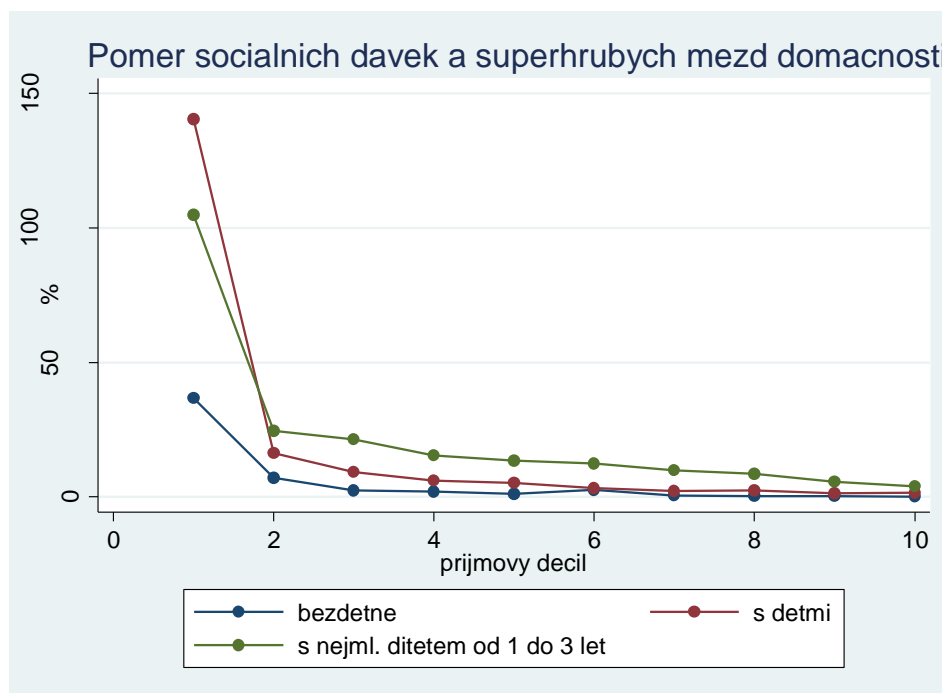
U vyšších decilů pak podíl dávek na superhrubých příjmech klesá spolu s rostoucím příjmem domácnosti. U domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let klesá podíl dávek z 25 % na 4 % superhrubé mzdy, u domácností s dětmi s 16 % na 2 % a u bezdětných ze 7 % na 0,1 %.

Podíl dávek na superhrubé mzdě je nezávisle na výši příjmu vyšší u domácností s dětmi než u bezdětných domácností. Domácnosti s nezaopatřenými dětmi s nejvyššími příjmy (v desátém příjmovém decilu) pobírají v poměru vůči své

¹¹ Velmi vysoký podíl sociálních dávek na superhrubých příjmech v nejnižším příjmovém decilu výrazně zvyšuje i průměrné hodnoty podílu všech sociálních dávek na superhrubých příjmech za jednotlivé typy domácností prezentované výše. Ty jsou průměrem za všechny domácnosti, včetně prvního příjmového decilu. Bez prvního decilu je průměrná výše sociálních dávek vzhledem k superhrubé mzdě u všech typů domácností výrazně nižší. U domácností s nezaopatřeným dítětem je rovná 6 % (s prvním decilem 16,2 %) tedy pětkrát více než u bezdětných domácností, u kterých je to pouze 1,2 % (s prvním decilem 2,6 %). U domácností s nejmladším dítětem by výše sociálních dávek odpovídala 15,7 % jejich superhrubých mezd (s prvním decilem 25,3 %), tedy více jak třináctkrát více než u bezdětných domácností. Průměrný podíl dávek podmíněných nízkými příjmy nebo špatnou ekonomickou situací vůči superhrubé mzdě domácnosti za druhý až 10 příjmový decil je u domácností s nezaopatřenými dětmi i s nejmladším dítětem od 1 do 3 let nižší než u bezdětných domácností.

superhrubé mzdě vyšší dávky než bezdětné domácnosti v pátém příjmovém decilu. Vysokopříjmové domácnosti s nejmladším dítětem od 1 do 3 let pobírají vůči své superhrubé mzdě vyšší podporu než 8 horních příjmových decilů bezdětných domácností.

Graf 7: Průměrný poměr sociálních dávek a superhrubých mezd dle příjmu a typu domácnosti

Zdroj: vlastní výpočty a Taxben

5. Celková podpora domácností s dětmi prostřednictvím daňově dávkového systému

Stát finančně podporuje domácnosti s nezaopatřenými dětmi, respektive s nejmladším dítětem od 1 do 3 let pomocí nižšího daňového zatížení nebo vyššími sociálními dávkami. Nižší daňové zatížení domácností s dětmi je výsledkem nižších odvodů daně z příjmu. Pojistné na sociální a zdravotní pojištění je u bezdětných domácností a domácností s dětmi, respektive nejmladším dítětem od 1 do 3 let, srovnatelné. Průměrná daň z příjmu je u domácností s nezaopatřeným dítětem šestkrát nižší než u bezdětných domácností a u domácností s nejmladším dítětem je dokonce záporná. Kvůli podstatně vyššímu zastoupení pojistného na celkovém daňovém zatížení je i přes výrazné rozdíly v dani z příjmu rozdíl v celkovém daňovém

zatížení mezi bezdětnými domácnostmi a domácnostmi s dětmi, respektive s nejmladším dítětem od 1 do 3 let pouze 17 a 32 %. Nicméně i takto vysoká podpora domácností s nezaopatřenými dětmi a nejmladším dítětem od 1 do 3 let v podobě rozdílu průměrných efektivních daňových sazeb je porovnatelná například s rozdílem efektivních daňových sazeb mezi 10 % bezdětných domácností s nejvyššími příjmy a bezdětnými domácnostmi v příjmovém decilu s nejnižší mírou celkového daňového zatížení.

Systém sociálních dávek ve výrazně vyšší míře podporuje domácnosti s dětmi než bezdětné domácnosti. Podíl sociálních dávek na superhrubých příjmech domácností s dětmi, respektive domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let, je šestkrát, respektive téměř desetkrát vyšší než u bezdětných domácností. Podpora domácností s dětmi v poměru k jejich superhrubým příjmům, je vyšší jak díky dávkám podmíněným přítomností dítěte, tak díky dávkám podmíněným nízkými příjmy nebo špatnou ekonomickou situací.

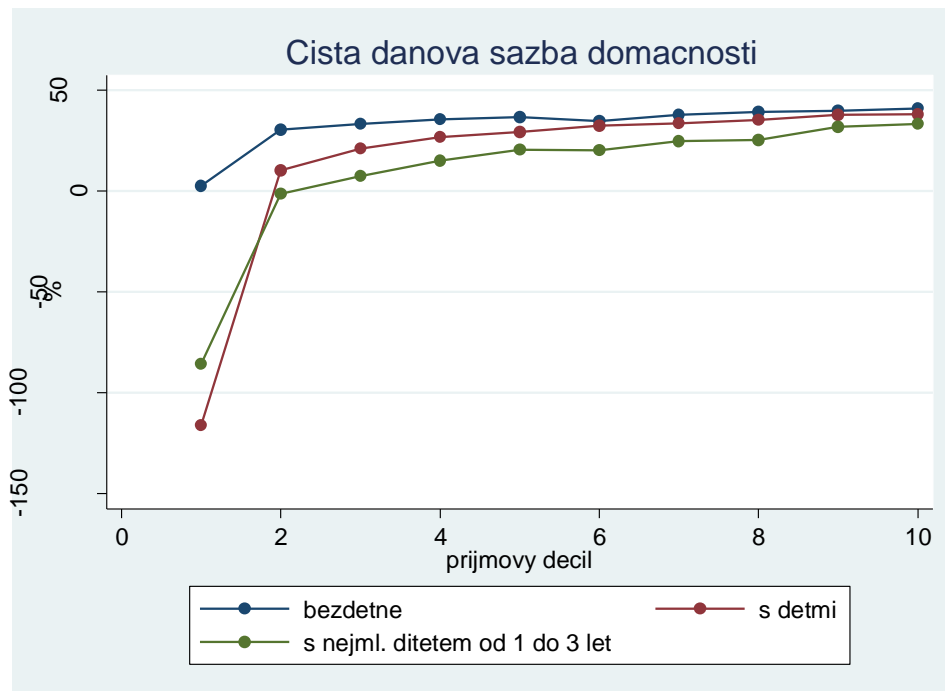
Celková podpora domácností s dětmi je dána součtem jejich daňového zvýhodnění a podpory sociálními dávkami. Průměrná čistá daňová sazba, tedy průměrný rozdíl mezi odvedenou celkovou daní a obdrženy sociálními dávkami, vztažený k superhrubé mzdě domácnosti, je u domácností s nezaopatřenými dětmi 16,9 %, tedy o více jak polovinu nižší než u bezdětných domácností, u kterých dosahuje 36,4 %. Průměrná čistá daň u domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let je pouze 4,2 %, odpovídá tedy téměř desetině průměrné efektivní daně bezdětných domácností.

Podíl domácností, jejichž příjem díky působení daňově dávkového systému vzroste, je u domácností s nezaopatřenými dětmi, respektive s nejmladším dítětem od 1 do 3 let, také vyšší než u bezdětných domácností. U domácností s nezaopatřenými dětmi vzroste díky daňově dávkovému systému příjem 13,5 % domácností, u domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let 28,2 % domácností, zatímco u bezdětných domácností pouze 5,1 % domácností.

Systém sociálních dávek přispívá k vyšší průměrné podpoře domácností s dětmi výrazně více než systém celkového zdanění. Menší vliv celkového zdanění na podporu domácností s dětmi je způsoben chybějící podporou v systémech sociálního a zdravotního pojištění, které tvoří výraznou část celkového zdanění.

Celková podpora prostřednictvím daňově dávkového systému se výrazně liší podle příjmu domácnosti. Domácnosti v prvním příjmovém decilu jsou daňově dávkovým systémem podporovány nejvíce. S rostoucím příjmem domácnosti (příjmovým decilem) pak podpora daňově dávkovým systémem klesá, neboli čistá daňová sazba roste, jak ukazuje graf 8 níže. K nejvýraznějšímu nárůstu čisté daňové sazby u všech typů domácností dochází mezi prvním a druhým příjmovým decilem, následný růst čistého zdanění s příjmem je pak výrazně pozvolnější.

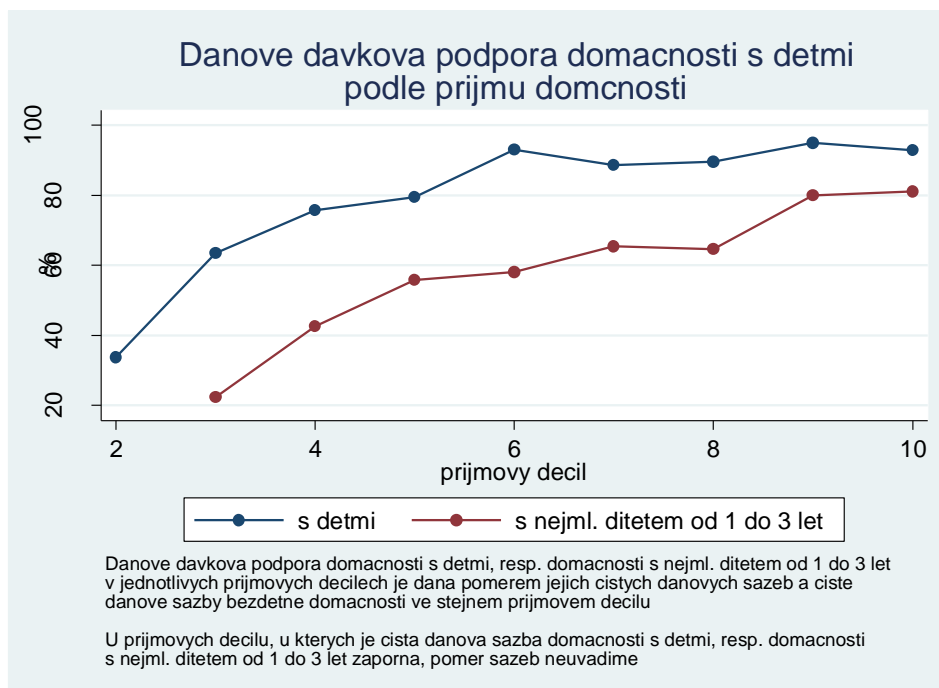
Graf 8: Čistá daňová sazba jednotlivých typů domácností podle příjmu domácnosti

Zdroj: vlastní výpočty a Taxben

Celkovou podporu domácností s nezaopatřenými dětmi, respektive s nejmladším dítětem od 1 do 3 let v jednotlivých příjmových decilech lze vyjádřit jako poměr čisté daňové sazby domácnosti s nezaopatřenými dětmi, respektive s nejmladším dítětem od 1 do 3 let k čisté daňové sazbě bezdětné domácnosti ve stejném příjmovém decilu. V příjmových decilech, ve kterých je tento poměr nejnižší, odvádějí domácnosti s dětmi ve srovnání se stejně vydělávajícími bezdětnými domácnostmi nejméně a podpora domácností s dětmi je v těchto decilech tedy nejvyšší. V grafu 9 je znázorněn podíl daňových sazeb domácností s dětmi a bezdětných domácností v jednotlivých decilech. Je z něj patrné, že nejvyšší podporu získávají domácnosti s nezaopatřenými dětmi a domácnosti s nejmladším dítětem od 1 do 3 let v nejnižších příjmových decilech. S rostoucím příjmem domácnosti pak podpora klesá.

Graf 9: Podpora domácností s dětmi daňově dávkovým systémem podle příjmu domácnosti

Zdroj: vlastní výpočty a Taxben

6. Závěr

Finanční podporu domácností s nezaopatřenými dětmi, respektive s nejmladším dítětem od 1 do 3 let, může stát provádět pomocí daně z příjmu fyzických osob, systémů pojistných na sociální a zdravotní pojištění a sociálních dávek. Výši souhrnné podpory z těchto 3 systémů jsme kvantifikovali pomocí čistých efektivních daňových sazeb jednotlivých typů domácností. Využili jsme k tomu mikrosimulační model Taxben, který vychází z dat výběrového šetření příjmů a životních podmínek ČSÚ. Ukázali jsme, že domácnosti s dětmi jsou v průměru zatíženy čistou efektivní daňovou sazbou, která odpovídá přibližně polovině sazby bezdětných domácností. Domácnosti s nejmladším dítětem od 1 do 3 let čelí průměrné čisté efektivní daňové sazbě odpovídající přibližně devítině sazby bezdětných. Takto vysoká míra redistribuce je srovnatelná s mírou redistribuce mezi nízkopříjmovými a vysokopříjmovými bezdětnými domácnostmi. Díky daňově dávkovému systému také častěji vzrostou příjmy domácností s nezaopatřenými dětmi než příjmy bezdětných domácností.

Ukázali jsme, že k podpoře dochází především pomocí daně z příjmu fyzických osob a sociálních dávek. Systém pojistných nemá významnější vliv na podporu domácností s nezaopatřenými dětmi nebo s nejmladším dítětem od 1 do 3 let.

Podporu v daňovém systému kvantifikujeme pomocí efektivních daňových sazeb, tedy podílu odvedené daně a superhrubého příjmu domácnosti. Rozdíl v průměrných efektivních daňových sazbách mezi domácnostmi s nezaopatřenými dětmi a bez nich je 5,3 procentního bodu, mezi domácnostmi s nejmladším dítětem od 1 do 3 let a bezdětnými domácnostmi je to více než 8 procentních bodů. Velikost daňové podpory domácností s dětmi, respektive s nejmladším dítětem od 1 do 3 let je tak srovnatelná s daňovou podporou nízkopříjmových bezdětných domácností.

V daňovém systému k podpoře domácností s dětmi přispívají 3 druhy zvýhodnění: zvýhodnění za vyživované dítě, školkové a sleva na nepracující manželku. V případě, kdy by daňový systém tato 3 zvýhodnění neobsahoval, by domácnosti s dětmi, respektive s nejmladším dítětem od 1 do 3 let, byly zatíženy vyšší efektivní daňovou sazbou než bezdětné domácnosti. Výrazně vyšší přínos má zvýhodnění za vyživované dítě a sleva na nepracující manželku než školkové. Jak ale uvádí Kalíšková (2015), sleva na nepracující manželku však demotivuje ženy od práce. To je důležité zejména u matek s nejmladším dítětem od 1 do 3 let, jejichž zaměstnanost je velmi nízká a jejichž muži nejčastěji pobírají slevu za nepracující manželku.

Domácnosti s nezaopatřenými dětmi a s nejmladším dítětem od 1 do 3 let často plně nevyužijí veškerá zvýhodnění, která jim daňový systém nabízí. Limitující je pro ně podmínka nezáporné daně a nezáporného daňového základu. Veškerá zvýhodnění je schopna využít pouze třetina domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let. U domácností s nezaopatřenými dětmi obecně zvýhodnění plně využije přibližně jedna polovina domácností. To je výrazně méně než u bezdětných domácností, kde veškerá zvýhodnění plně využijí přibližně dvě třetiny domácností. Pouhé zvyšování některých ze zvýhodnění využívaných domácnostmi s dětmi, respektive domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let, tak automaticky nevede ke zvýšení jejich čistých příjmů.

Průměrná podpora domácností s nezaopatřenými dětmi pomocí sociálních dávek odpovídá 16,2 % jejich superhrubých příjmů. To je více než šestkrát více než u bezdětných domácností, u kterých sociální dávky odpovídají 2,6 % jejich superhrubých příjmů. Dávky podmíněné nízkými příjmy a špatnou ekonomickou situací jsou u domácností s nezaopatřenými dětmi relativně k jejich superhrubým příjmům v průměru vyšší než u bezdětných domácností. U domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let výše sociálních dávek odpovídá v průměru 25,3 % jejich superhrubých příjmů a je tedy téměř desetkrát vyšší než u bezdětných domácností. I u této skupiny domácností jsou dávky podmíněné nízkými příjmy a špatnou ekonomickou situací relativně k jejich superhrubým příjmům v průměru vyšší než u bezdětných.

Průměrná výše sociálních dávek vzhledem k superhrubé mzdě i jejich struktura je u všech typů domácností výrazně ovlivněna příjmem domácnosti. V prvním příjmovém decilu je poměr sociálních dávek vzhledem k superhrubým mzdám výrazně vyšší než u vyšších příjmových decilů a u domácností s dětmi dokonce jejich superhrubé příjmy převyšuje. To je způsobeno výraznou přítomností dávek podmíněných nízkým příjmem nebo špatnou ekonomickou situací. Podíl dávek na superhrubých příjmech klesá s rostoucím příjmem a to u domácností s nejmladším dítětem od 1 do 3 let z 25 % na 4 %, u domácností s dětmi ze 16 % na 2 % a u bezdětných ze 7 % na 0,1 %. Domácnosti s nezaopatřenými dětmi s nejvyššími příjmy (v desátém příjmovém decilu) pobírají v poměru vůči své superhrubé mzdě vyšší dávky než bezdětné domácnosti v pátém příjmovém decilu. Vysokopříjmové domácnosti s nejmladším dítětem od 1 do 3 let pobírají vůči své superhrubé mzdě vyšší podporu než 8 horních příjmových decilů bezdětných domácností.

Předchozí publikace

- Březen 2016: Filip Pertold „K čemu vede (ne)transparentnost veřejných zakázek?“
- Březen 2016: Klára Kalíšková, Daniel Münich, Filip Pertold „Veřejná podpora míst ve školách se vyplatí: Analýza výnosů a nákladů“
- Únor 2016: Filip Pertold. „Přechod na střední školu, pití alkoholu a vliv vrstevníků na kouření mládeže“
- Leden 2016: Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, Samuel Škoda. „An International Comparison of the Quality of Academic Publication Output in the Czech Republic“
- Prosinec 2015: Libor Dušek, Jiří Šatava. „Zdanění vysokopříjmových osob“
- Prosinec 2015: Libor Dušek. „Hrozí opět přeplnění věznic? Predikce počtu vězňů v České republice“
- Prosinec 2015: Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, Samuel Škoda. „Mezinárodní srovnání kvality publikačního výkonu vědních oborů v České republice“
- Listopad 2015: Mariola Pytlíková. „Rozdíly ve výši výdělků ve vztahu k mateřství a dítěti v rodině“
- Listopad 2015: Klára Kalíšková. „Skills Mismatches in the Czech Republic“
- Listopad 2015: Jiří Šatava. „Pracovní aktivita po dosažení důchodového věku: Institucionální pobídky v České republice“
- Říjen 2015: Alena Bičáková, Klára Kalíšková. „Od mateřství k nezaměstnanosti: Postavení žen s malými dětmi na trhu práce“
- Září 2015: Jiří Šatava. „Working Beyond Pensionable Age: Institutional Incentives in the Czech Republic“
- Září 2015: Jana Bakalová, Radim Boháček, Daniel Münich. „Komparativní studie věku odchodu do důchodu v České republice“ (česká verze studie „A Comparative Study of Retirement Age in the Czech Republic“ z června 2015)
- Září 2015: Štěpán Jurajda, Daniel Münich. „Oborová publikační výkonnost výzkumných pracovišť v České republice v letech 2008-2012“ (studie obsahuje interaktivní internetový nástroj, pomocí kterého je možné zvolit obor či pracoviště a zobrazit řazení pracovišť dle preferovaného ukazatele)
- Září 2015: Daniel Münich, Mária Perignáthová, Lucie Zapletalová, Vladimír Smolka. „Platy učitelů českých základních škol: setrvale nízké a neatraktivní“
- Srpen 2015: Jan Švejnar. „Miliardáři versus lidé / Billionaires versus People“
- Červen 2015: Jana Bakalová, Radim Boháček, Daniel Münich. „A Comparative Study of Retirement Age in the Czech Republic“ (v angl. jazyce, srovnávací studie věku odchodu do důchodu v České republice)
- Květen 2015: Josef Montag, Lucie Zapletalová. „Bodový systém a jeho vliv na počet smrtelných nehod“
- Březen 2015: Vojtěch Bartoš. „(Ne)diskriminace žen při žádosti o zaměstnání v důsledku mateřství: Experiment“
- Prosinec 2014: Klára Kalíšková, Lucie Zapletalová. „Společným zdaněním k nižší zaměstnanosti žen“
- Říjen 2014: Ágota Scharle. „Co s ekonomickou neaktivitou v zemích Visegrádu?“
- Říjen 2014: Štěpán Jurajda, Daniel Münich, Lucie Zapletalová. „Vliv informací z volebních lístků na výsledky obecních a krajských voleb“
- Srpen 2014: Matěj Bajgar, Petr Janský. „Regionální rozdíly v kupní síle: Ceny, platy, mzdy a důchody“
- Červenec 2014: Štěpán Jurajda, Jiří Šatava. „Budete mít nárok na důchod?“
- Červen 2014: Daniel Münich, Miroslava Federičová. „Učení mučení, nebo škola hrou? Srovnání oblíbenosti školy a matematika pohledem mezinárodního šetření“
- Červen 2014: Petr Bouchal, Petr Janský: „Státní úředníci: Kolik jich vlastně je, kde a za kolik pracují?“
- Květen 2014: Klára Kalíšková, Daniel Münich. „Komu pomůže navrhované zvýšení slevy na dani na dítě?“
- Březen 2014: Vilém Semerák. „Česká ekonomika pokračuje v růstu i v roce 2014“
- Březen 2014: Miroslava Federičová, Daniel Münich. „Příprava na osmiletá gymnázia: velká žákovská steeplechase“
- Březen 2014: Klára Kalíšková. „Ženy v českém finančním sektoru 1994-2012: nové pracovní příležitosti pro mladé a vzdělané“
- Prosinec 2013: Daniel Münich, Tomáš Protivínský. „Dopad vzdělanosti na hospodářský růst: ve světle nových výsledků PISA 2012“
- Prosinec 2013: Libor Dušek, Jiří Šatava. „Zdanění vysokých příjmů, reforma za reformou...“
- Prosinec 2013: Libor Dušek, Klára Kalíšková, Daniel Münich. „Kdo a kolik odvádí do společné kasy? Zdanění příjmů ze zaměstnání a podnikání v českém systému“
- Říjen 2013: Libor Dušek, Klára Kalíšková, Daniel Münich. „Co by od roku 2015 přinesla již schválená reforma příjmů daní?“
- Září 2013: Jiří Šatava. „Dopad rozvodu na příjmy v důchodu“

Červen 2013: Ondřej Schneider, Jiří Šatava. „*Důchodový systém: scénáře budoucího vývoje*“

Květen 2013: Ondřej Schneider, Jiří Šatava. „*Dopady reformy I. důchodového pilíře po roce 1996 na starobní důchody jednotlivců*“

Květen 2013: Petr Janský. „*Účastníci penzijního připojištění*“

Duben 2013: Martin Gregor. „*Může záporný hlas ve volebním systému se dvěma mandáty zvýšit kvalitu kandidátů?*“

Březen 2013: Pavel Hait, Petr Janský. „*Kdo je nejvíce zasažen růstem cen? Rozdíly v inflaci pro různé domácnosti*“

Prosinec 2012: Vilém Semerák. „*Zachrání Čína české exporty? Studie*“

Listopad 2012: Petr Janský. „*Odhady dopadů změn DPH na domácnosti: porovnání dvou možných scénářů od roku 2013*“

Říjen 2012: Pavla Nikolová, Ján Palguta, Filip Pertold, Mário Vozár. „*Veřejné zakázky v ČR: Co říkají data o chování zadavatelů?*“

Říjen 2012: Ondřej Schneider. „*Jaký důchod nás čeká? Alternativy vývoje státního průběžného důchodového systému*“

Říjen 2012: Ondřej Schneider, Jiří Šatava. „*Český důchodový systém na rozcestí: Pro koho je výhodný přechod do druhého pilíře?*“

Září 2012: Vilém Semerák. „*Dopady makroekonomického vývoje ČR na krajské úrovni: možnosti pro aktivní hospodářskou politiku*“ (studie pro potřeby Ekonomické rady Asociace krajů ČR)

Září 2012: Vilém Semerák, Jan Švejnar. „*Možnosti pro aktivní hospodářskou politiku na krajské úrovni*“ (studie pro potřeby Ekonomické rady Asociace krajů ČR)

Září 2012: Petr Janský, Zuzana Řehořová. „*Česká pomoc rozvojovým zemím: nejen finanční rozvojová spolupráce*“

Září 2012: Petr Janský, Zuzana Řehořová. „*The Commitment to Development Index for the Czech Republic*“ (výzkumný článek)

Září 2012: Daniel Münich, Jan Straka. „*Být či nebýt učitelem: platy českých učitelů pohledem nákladů ušlých příležitostí a širší souvislosti*“

Srpen 2012: Štěpán Jurajda, Daniel Münich. „*Kde se v ČR dělá nejlepší výzkum*“

Srpen 2012: Libor Dušek. „*Kde hledat příčiny přeplněných věznic*“

Červen 2012: Daniel Münich, Petr Ondko, Jan Straka. „*Dopad vzdělanosti na dlouhodobý hospodářský růst a deficity důchodového systému*“

Květen 2012: Klára Kalíšková, Daniel Münich. „*Česky: Nevyužitý potenciál země*“

Duben 2012: Libor Dušek, Petr Janský. „*Očekávané dopady změn sazeb DPH na rozpočty krajů*“

Březen 2012: Petr Janský, Daniel Münich. „*Co když vláda nebude valorizovat starobní důchody? První odhady dopadů na relativní chudobu důchodců v ČR*“

Únor 2012: Ondřej Schneider. „*Rozpočtové instituce—evropské zkušenosti a aplikace na Českou republiku*“

Únor 2012: Petr Janský, Ondřej Schneider. „*(Ne)udržitelnost (dluhu) veřejných financí*“

Prosinec 2011: Vilém Semerák, Jan Švejnar. „*Evropská krize—Dopady měnové (dez)integrace na ČR*“

Prosinec 2011: Vilém Semerák, Jan Švejnar. „*Evropská krize—Špatná a ještě horší řešení*“

Prosinec 2011: Vilém Semerák. „*Evropská krize—Limity čínské podpory*“

Srpen 2011: Ondřej Schneider. „*Důchodové systémy v Evropě: Reformují všichni*“

Červenec 2011: Petr Janský, Klára Kalíšková. „*Jak sjednocení DPH kompenzovat rodinám s dětmi*“

Květen 2011: Ondřej Schneider. „*Penzijní dluh: Břímě mladých*“

Květen 2011: Libor Dušek, Ondřej Schneider. „*Poplatky penzijních fondů: Komentář*“

Duben 2011: Jan Hlaváč, Ondřej Schneider. „*Finanční výkonnost penzijních fondů ve střední Evropě: Proč jsou české fondy nejhorší?*“

Březen 2011: Libor Dušek, Petr Janský. „*Jak by sjednocení DPH na 17,5 % dopadlo na domácnosti a veřejné rozpočty*“

Březen 2011: Libor Dušek, Petr Janský. „*Přehled hlavních dopadů daňových změn na domácnosti a veřejné rozpočty*“

Únor 2011: Libor Dušek, Petr Janský. „*Jak by daňové změny dopadly na domácnosti a veřejné rozpočty*“

Únor 2011: Libor Dušek, Petr Janský. „*Dopady sjednocení sazeb DPH na 20 % na životní úroveň domácností*“

Prosinec 2010: Libor Dušek, Petr Janský. „*Odhad dopadů navrhovaných změn DPH na životní náklady domácností*“

Září 2010: Libor Dušek, Vilém Semerák, Jan Švejnar. „*Jak na státní rozpočet: Ekonomický přístup*“

Květen 2010: Libor Dušek, Vilém Semerák, Jan Švejnar. „*Jak inteligentně reformovat veřejné finance*“

Září 2009: Vilém Semerák, Jan Švejnar. „*New member countries' labour markets during the crisis. EU BEPA Policy Brief*“

<http://idea.cerge-ei.cz/publikace>

Projekt podpořila Nadace Open Society Fund Praha z programu Dejme (že)nám šanci, který je financován z Norských fondů. Prostřednictvím Norských fondů přispívá Norsko ke snižování sociálních a ekonomických rozdílů a posílení vzájemné spolupráce v Evropě. Podporuje především ochranu životního prostředí, výzkum a stipendia, rozvoj občanské společnosti, péči o zdraví, děti, rovnost žen a mužů či zkvalitnění justice. Program Dejme (že)nám šanci podporuje rovné příležitosti žen a mužů v pracovním i osobním životě a prevenci a pomoc obětem domácího násilí v České republice. Spravuje ho Nadace Open Society Fund Praha, která od roku 1992 rozvíjí hodnoty otevřené společnosti a demokracie v České republice.

<http://www.osf.cz/>

<http://eeagrants.org/>

Upozornění: Tato studie reprezentuje pouze názory autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK v Praze (CERGE).

Warning: This study represents only the views of the authors and not the official position of the Charles University in Prague, Center for Economic Research and Graduate Education as well as the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences, v. v. i.

Podpora rodin s dětmi prostřednictvím daňově dávkového systému

Studie 5 / 2016

© Jiří Šatava

Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i., 2016

DĚKUJEME VŠEM SPONZORŮM / WE THANK ALL OUR SPONSORS

Deloitte.

Jan Žůrek

Antonín Fryč
generální ředitel
WAREX, s. r. o.

Petr Šrámek
advokát

IDEA se v rámci NHÚ podílí na aktivitách Strategie AV21
IDEA by CERGE-EI participates in the Strategy AV21 activities

Podpora rodin s dětmi prostřednictvím daňově dávkového systému

Studie Institutu pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA)

O IDEA

Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) je nezávislý think-tank zaměřující se na analýzu, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. Doporučení IDEA vychází z analýz založených na faktech, datech, jejich nestranné interpretaci a moderní ekonomické teorii.

IDEA je součástí akademického pracoviště CERGE-EI a vznikla z iniciativy a pod vedením prof. Jana Švejnara.

Principy fungování IDEA

1. Vytváření shody na základě intelektuální otevřenosti – přijímání volné soutěže myšlenek, otevřenost podnětům z různých částí světa, přehodnocování existujících stanovisek vzhledem k novým výzvám.
2. Využívání nejvhodnějších teoretických a praktických poznatků – snaha o rozvinutí postupů na základě nejlepších teoretických i praktických poznatků (z České republiky i ze zahraničí).
3. Zaměření aktivit na vytvoření efektivní politiky a strategie České republiky – doplňovat akademické instituce vytvářením podkladů efektivním a operativním způsobem.

Pokud chcete dostávat do své emailové schránky informace o připravovaných studiích a akcích IDEA, napište nám na idea@cerge-ei.cz

About IDEA

The Institute for Democracy and Economic Analysis (IDEA) is an independent think-tank focusing on policy-relevant research and recommendations. IDEA recommendations are based on high quality data, objective evidence-based analysis, and the latest economic theories.

IDEA is led by its founder, Prof. Jan Švejnar, and forms part of the CERGE-EI research centre.

IDEA's Working Principles

1. We build consensus on the basis of intellectual openness – we believe in a free competition of ideas, are open to initiatives from various parts of the world, and constantly review existing opinions in the light of new challenges.
2. We make use of the most appropriate theoretical and empirical findings, and strive to develop methods based on the best theoretical and practical knowledge (both from the Czech Republic and from abroad).
3. We focus on creating effective policy and strategy for the Czech Republic, complementing academic institutions by producing materials in a constructive, practical format.

If you would like to receive regular information about the latest IDEA studies and events please subscribe to our mailing list by contacting idea@cerge-ei.cz

<http://idea.cerge-ei.cz>